

Analiza

Jak Globalne Południe postrzega Polskę?

**Cz. 2 – Obraz Polski kształtowany
przez rosyjskie media
w językach tureckim,
arabskim i polskim**

Spis treści

O projekcie.....	1
Autorki publikacji.....	1
Wprowadzenie.....	2
Rozdział 1. Konteksty występowania narracji o Polsce.....	5
1.1. Sputnik Türkiye.....	5
1.2. Sputnik Irān.....	10
1.3. Sputnik Arabī.....	15
Rozdział 2. Analiza podobieństw i różnic w treściach Sputnik Türkiye, Sputnik Irān i Sputnik Arabī.....	19

O projekcie

Instytut Badań
nad Turcją

Disinformation
in MENAT

Projekt finansowany z budżetu państwa w ramach konkursu Ministra Spraw Zagranicznych RP „Dyplomacja Publiczna 2024-2025 - wymiar europejski i przeciwdziałanie dezinformacji”.

Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Autorki publikacji

Karolina Wanda Olszowska

Prezes i współfundator Instytutu Badań nad Turcją

Turkolożka, historyczka, doktor nauk humanistycznych. Autorka książki „Relacje turecko-amerykańskie i turecko-sowieckie w latach 1945-1952”, która ukazała się nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego (2023). Prowadzi podcast IBnT „W szpilkach dookoła świata”.

Magdalena El Ghamari

Ekspertka Instytutu Badań nad Turcją

Akademiczka, doktor nauk społecznych w obszarze nauk o obronności, o specjalności operacje i techniki operacyjne. Autorka książek: Między terroryzmem a radykalizacją. Specyfika działalności organizacji Daesz (2021); Cool Jihad (2018) oraz reportażu Kobiety, miłość i Dżihad (2023).

Wprowadzenie

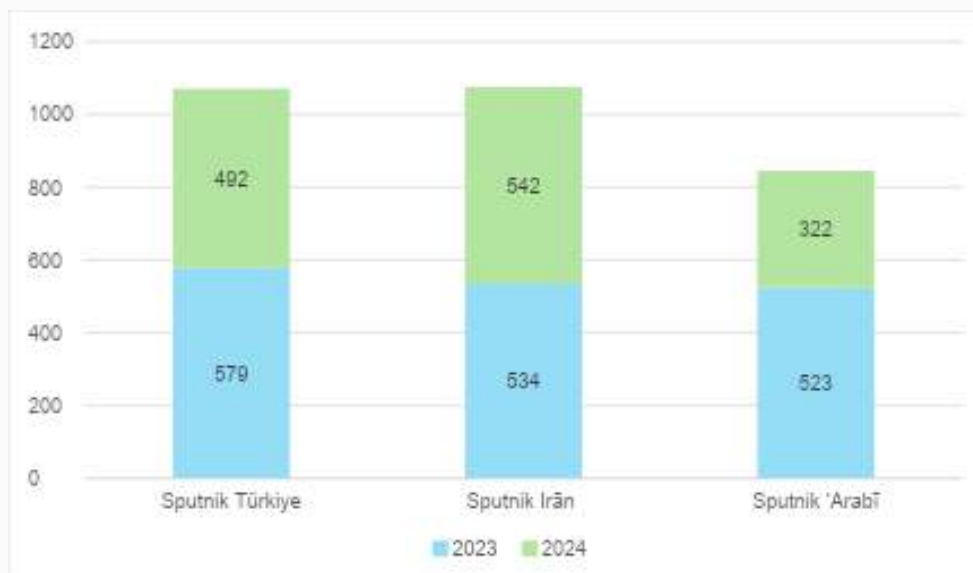
W cz. I analizy „Jak Globalne Południe postrzega Polskę?” skoncentrowaliśmy się na rosyjskiej dezinformacji w regionie MENAT (Middle East, North Africa and Turkey). Tam można znaleźć więcej informacji dotyczących narzędzi i technik stosowanych przez Rosję w celach dezinformowania, wraz z przykładami¹. W tej części analizy skoncentrujemy się na przeanalizowaniu treści dotyczących Polski, jakie w ostatnich dwóch latach (2023-2024) pojawiły się na rosyjskim portalu w języku tureckim na portalu **Sputnik Türkiye**, perskim na portalu **Sputnik Irān** oraz arabskim na portalu **Sputnik ‘Arabī**. Pozwoli to ustalić, w jaki sposób Polska jest przedstawiana przez rosyjskie media w Iranie, Turcji i państwach arabskich. Dzięki analizie danych zawartych na portalach można wskazać identyczne narracje oraz te wybrane na potrzeby konkretnych odbiorców. Przeanalizowanie oficjalnych rosyjskich mediów nadających w językach regionalnych pozwoli w przyszłości zbadać wpływ tych narracji na media narodowe, a także media społecznościowe i stanie się prelude do dalszych badań nad rosyjską dezinformacją na Bliskim Wschodzie, w kontekście wpływu na wizerunek Polski. Dokładnie zlokalizowanie szkodliwych narracji oraz narzędzi i technik wykorzystywanych do ich promowania umożliwi stworzenie skuteczniejszej kontrargumentacji.

Sputnik Arabī działa w świecie arabskim przez stronę internetową, która odnotowuje miliony wizyt miesięcznie, szczególnie dużą popularnością cieszy się w Egipcie, Algierii i Libanie, ale oprócz tego prowadzi również kanały radiowe oraz aktywnie działa w mediach społecznościowych. Na platformie „X” konto @Sputnik_ar ma 382 619 obserwujących, na Telegramie 154 281. Ma również kanał na Whatsapie, który ma 5 371 obserwujących. Portal Sputnik publikuje także w innych językach regionu. Sputnik Irān najwięcej subskrybentów gromadzi na platformie Telegram – 233 064 – na platformie „X” ma jedynie 9 693 subskrybentów. Medium publikuje także w języku tureckim jako Sputnik Türkiye. Na platformie „X” Sputnik Türkiye ma 1 001 972 obserwujących. Nie oznacza to jednak, że te media nie przebijają się ze swoim przekazem, szczególnie że często jest on wzmocniony przez rozpowszechnienie informacji w mediach społecznościowych oraz na innych portalach informacyjnych.

W ramach analizy przyjrzałyśmy się wpisom pojawiającym się na portalach, w których pojawiło się słowo Polska (Polonya, بولندا , لهستان). Biorąc pod uwagę wszystkie wyszukiwania, Polska najczęściej pojawiła się w języku arabskim (4409 wpisów, pierwszy pojawił się w lutym 2015), tureckim (3945 wpisów, pierwszy w grudniu 2014), perskim (1950 wpisów, pierwszy w marcu 2015). Sytuacja zmienia się jednak, gdy przeanalizuje się jedynie dane z ostatnich dwóch lat (2023 i 2024). Okazuje się, że publikacji zawierających

¹ <https://disinfoinmenat.com/wp-content/uploads/2024/12/Analiza-IBnT-1.pdf>

słowo „Polska” najwięcej jest w języku perskim (1076), tureckim (1071) i arabskim (845). W językach tureckim i arabskim więcej wpisów odnotowano w roku 2023, w perskim zaś w 2024.

Grafika 1: Ile razy słowo „Polska” pojawiło się w wyszukiwanych.

Źródło: Opracowanie własne.

Warto jednak zaznaczyć, że wzięliśmy pod uwagę wszystkie artykuły zawierające w treści słowo „Polska”, jednak w znacznej części nie była ona przedmiotem całego tekstu. W zdecydowanej większości przypadków jedynie była wspomniana w tekstach, zazwyczaj w kontekście wojny na Ukrainie, amerykańskich interesów w Europie oraz sprzedaży sprzętu wojskowego. Polska pojawiała się jednak w wynikach wyszukiwania najczęściej ze wszystkich krajów Europy Środkowej, jedynie w języku arabskim Węgry pojawiały się częściej niż Polska (Grafika 2).

Grafika 2: Częstotliwość, z jaką słowa „Polska”, „Czechy”, „Słowacja”, „Węgry”, „Litwa” i „Łotwa” pojawiły się w wyszukiwanych.

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 1.

Konteksty występowania narracji o Polsce

Największym wyzwaniem dla rozpoznania rosyjskiej dezinformacji w rosyjskich mediach na Bliskim Wschodzie jest oddzielenie informacji fałszywych od prawdziwych, lecz wyciętych z kontekstu oraz udowodnienie, że wypowiedzi lub cytaty zostały celowo podane bez kontekstu w celu manipulacji odbiorcą. Portal Sputnik stosunkowo często publikuje wypowiedzi polityków oraz ewentualne odpowiedzi na nie strony rosyjskiej. Zazwyczaj są to fragmenty wypowiedzi wybrane w taki sposób, aby pasować do rosyjskiej narracji. Niejednokrotnie brak w nich również szerszego kontekstu, który tłumaczyłby prawdziwy sens przytoczonych słów. Niejednokrotnie artykuły powołują się na wypowiedzi zagranicznych ekspertów i dziennikarzy, w tym amerykańskich oraz polskich, którzy są znani z prorosyjskich poglądów. Mają oni uwiarygodnić przedstawiony przekaz.

1.1. Sputnik Türkiye

Portal oraz radio Sputnik Türkiye publikujące w języku tureckim, skupiają się w swojej narracji na przedstawieniu Polski jako państwa agresywnego, które dąży do wzrostu własnego znaczenia. Dużo miejsca w rosyjskiej narracji poświęcone zostało oskarżaniu Polski o ambicje terytorialne i jej rzekomą chęć zaanektowania części terytoriów Ukrainy i Białorusi. Te przekazy czasem są przedstawiane jako „szerszy plan Zachodu”, w którym Polska jest jedynie jednym z państw w niego zaangażowanych. Czasem podkreśla się historyczne uwarunkowania polskich roszczeń. Stosunkowo często pojawiały się przekazy dotyczące Polaków walczących na Ukrainie. Zazwyczaj dotyczyły one jedynie potencjalnej liczby zagranicznych żołnierzy walczących po stronie Ukrainy, często po to by wskazać, że grupa Polaków jest najliczniejsza. Co jakiś czas pojawiały się informacje o tym, że rząd Polski nie wydawał żadnych zgód na udział najemników w wojnie. Szczególnie niebezpieczne z polskiej perspektywy były wpisy oskarżające Polaków o okrucieństwo wobec cywilów, gwałty, a nawet zbrodnie wojenne.

Przykłady takich tekstów znajdują się poniżej.

Oprócz tego na portalu Sputnik Türkiye pojawiły się informacje o protestach polskich rolników, oskarżeniu Polski o udział w wysadzeniu gazociągu NordStream oraz ukrywaniu podejrzanego o dokonanie tego aktu. Odnotowane zostały również polskie zakupy broni i uzbrojenia.

Poniżej zostały wskazane przykłady tekstów, które ewidentnie miały rozpowszechniać rosyjską dezinformację w stosunku do Polski. Przyniesione zostały najważniejsze informacje lub cytaty, które zostaną omówione w podsumowaniu. *Wszystkie podany niżej wypowiedzi to cytaty z rosyjskich tekstów, które zostały opublikowane na stronie.*

Polska jako agresor

- „To Polska zagraża bezpieczeństwo regionu, gdyż zmusza Białoruś do pozostawania w ciągłej gotowości ze względu na zbrojne działania Kijowa i Warszawy w pobliżu granic tych państw z Białorusią”².
- Walerij Rewenko, szef białoruskiego Departamentu Międzynarodowej Współpracy Wojskowej, wydał oświadczenie, w którym „oskarżył Polskę, Litwę i Łotwę o militaryzację oraz zgromadzenie wojska na granicy polsko-białoruskiej i polsko-ukraińskiej”. Dodał w nim również, że strona białoruska przedstawiła listę środków mających na celu zmniejszenie napięć, jednak miała ona pozostać bez odpowiedzi³.
- Aleksiej Konstantinowicz Puszkow⁴ powiedział, że „Polska nigdy nie była szczerym sojusznikiem Ukrainy, ponieważ Warszawa dąży tylko do własnych, egoistycznych celów, czyli umocnienia swojej roli w NATO poprzez bycie kluczowym krajem na czele toczącego się konfliktu wojskowego i politycznego z Rosją”. Puszkow podkreślił, że „główną rzeczą, która motywuje polskie elity, są ich ogromne ambicje, nieproporcjonalne do realnej wagi Polski w sprawach europejskich”⁵.

Polska jako państwo, które chce dokonać rozbioru Ukrainy i Białorusi

- Rzeczniczka rosyjskiego MSZ Maria Zacharowa powiedziała, że „Polska uważa zachód Ukrainy za część swojego terytorium”⁶.

² Belarus lideri Lukašenko: Ukrayna'yla işbirliğine hazırız, „Sputnik Türkiye” 19.09.2024, [online:] <https://anlatilaninotesi.com.tr/20240919/belarus-lideri-lukasenko-ukraynayla-isbirligine-haziriz-1088208700.html> (dostęp: 22.09.2024)

³ Belarus Savunma Bakanlığı: Avrupa Birliği içerisinde 32 bin NATO askeri var, „Sputnik Türkiye” 9.09.2024, [online:] <https://anlatilaninotesi.com.tr/20240909/belarus-savunma-bakanligi-avrupa-birliginin-sinira-konuslandirilmis-32-bin-nato-askeri-var--1087827761.html> (dostęp: 22.09.2024)

⁴ Były deputowany Duma Państwowej, a obecnie senator Rady Federacji zajmujący stanowisko szefa Komisji ds. Polityki Informacyjnej. Dziennikarz, aktywny komentator telewizyjny, gospodarz programu analitycznego Postscript emitowanego na kanale TVC, w którym prezentowane są w sposób niezwykle ostry antyzachodnie treści oraz antynaukowe teorie. Jego widownia liczy dziesiątki milionów widzów. Wielokrotnie nagradzany przez władze za „osiągnięcia” w dziedzinie mediów i pracę na rzecz Federacji Rosyjskiej. Wielokrotnie atakował Polskę, w czasie pandemii COVID-19 oskarżył kłamliwie władze RP o to, że zablokowały samolot z rosyjską pomocą dla walczących z pandemią Włoch. Marionetki Kremla, 23.03.2023 [online:] <https://www.gov.pl/web/sluzby-specjalne/marionetki-kremla> (dostęp: 22.10.2024)

⁵ Zaharova, Polonya'nın Batı Ukrayna'yı kendi toprağı olarak gördüğünü söyledi, „Sputnik Türkiye” 2.09.2024, [online:] <https://anlatilaninotesi.com.tr/20240902/zaharova-polonyanin-bati-ukraynayı-kendi-topragi-olarak-gordugunu-soyledi-1087537026.html> (dostęp: 22.09.2024)

⁶ Ibidem.

- Prezydent Białorusi Aleksander Łukaszenka powiedział, że „Polska chce przyłączyć do własnego terytorium zachód Ukrainy oraz zachód Białorusi”. Dodał, że „jeśli Polska zaatakuje Ukrainę, to Białoruś będzie wspierać Ukraińców, bo mają świadomość, że będą następni”⁷.
- Białoruska telewizja „Ont” zasugerowała, że „państwa zachodnie przygotowały plan okupacji południowo-zachodnich regionów Białorusi przez grupy zbrojne z Polski, Litwy i Ukrainy, które wcześniej zostały przeszkolone przez polski wywiad”. Dodano również, że „Warszawa uważa Białoruś za swoje terytorium”⁸.
- Rosyjska Służba Wywiadu Zagranicznego (SVR) oświadczyła, że „Zachód planuje wysłać 100 000 żołnierzy pod przykrywką sił pokojowych, podzielić terytorium państwa między Niemcy, Anglię, Polskę i Rumunię”⁹.
- Władimir Rogow¹⁰ skomentował wypowiedź prezydenta Polski Andrzeja Dudy¹¹. Rogow stwierdził, że „Polska przygotowuje się do podziału zachodniej Ukrainy po konflikcie [...] Dlatego widzimy kampanię informacyjną, aby przygotować się do aneksji tych ziem”¹².
- Były premier Ukrainy Nikołaj Azarow (2010-2014)¹³ w poście w mediach społecznościowych napisał: „cel Polski w tym konflikcie [wojnie ukraińsko-rosyjskiej – przyp. KWO] był jasny od samego początku. Odzyskanie dawnych terytoriów Ukrainy w granicach Unii Polsko-Litewskiej”.

⁷ Łukaszenko: Polonya Ukrayna'nın batisını koparmaya çalışırsa, Ukraynalılara destek verimiz, „Sputnik Türkiye”, 4.10.2024, [online:] <https://anlatilaninotesi.com.tr/20241004/luksenko-polonya-ukraynanin-batisini-koparmaya-calisirs-a-ukraynalilara-destek-verimiz-1088831721.html> (dostęp: 22.10.2024)

⁸ Belarus basını: Belarus, yerel milliyetçiler ve yabancı paralı askerlerin saldırısına uğrayacak, „Sputnik Türkiye”, 21.11.2024, [online:] <https://anlatilaninotesi.com.tr/20241121/belarus-basini-belarus-yerel-milliyetcler-ve-yabanci-parali-asgerlerin-saldirisina-ugrayacak-1090628160.html> (dostęp: 22.12.2024)

⁹ Rus dış istihbaratı Batı'nın 'işgal planını' açıkladı: Ukrayna toprakları hangi ülkelere pay edilecek?, „Sputnik Türkiye”, 29.11.2024, [online:] <https://anlatilaninotesi.com.tr/20241129/rus-dis-istihbarati-batinin-iscal-planini-acikladi-ukrayna-topraklari-hangi-ulkelere-pay-edilecek-1090964560.html> (dostęp: 22.12.2024)

¹⁰ Prorosyjski działacz polityczny aktywny na terenach okupowanych przez Rosję w obwodzie zaporoskim na Ukrainie. Jest przewodniczącym ruchu „Jesteśmy razem z Rosją” (ros. „Мы вместе с Россией”), który powstał w 2022 roku i dąży do integracji tych obszarów z Federacją Rosyjską. Rogow pełnił funkcję członka kolaboracyjnej Rady Głównej Wojskowo-Cywilnej Administracji Obwodu Zaporoskiego, ustanowionej przez rosyjskie siły okupacyjne. Współprzewodniczący Rady Koordynacyjnej ds. Integracji Nowych Regionów, związanej z Ministerstwem Obrony Federacji Rosyjskiej.

¹¹ Chodzi o wywiad na „Kanale Zero”, GODZINA ZERO #2 - ANDRZEJ DUDA WYWIAD - STANOWSKI I MAZUREK, 2.02.2024, [online:] <https://www.youtube.com/watch?v=mJXhAdhWwBQ> (dostęp: 22.10.2024)

¹² Polonya, Ukrayna'yı bölmeye mi hazırlanıyor?, „Sputnik Türkiye”, 4.02.2024, <https://anlatilaninotesi.com.tr/20240204/polonya-ukraynayı-bölmeye-mi-hazırlanıyor-1080374916.html> (dostęp: 22.10.2024)

¹³ W marcu 2010 roku Azarow został premierem Ukrainy, pełniąc tę funkcję do stycznia 2014 roku. Jego rząd był krytykowany za korupcję oraz autorytarne tendencje. W obliczu masowych protestów Euromajdanu, 28 stycznia 2014 roku, Azarow podał się do dymisji i zbiegł do Rosji. 3 sierpnia 2015 r. Azarow ogłosił powstanie Komitetu Ocalenia Ukrainy, którego celem było „zjednoczenie wszystkich obywateli, partii politycznych, związków zawodowych i ruchów społecznych oraz przywrócenie porządku i zmiana władz Ukrainy.

Według niego „Warszawa czeka na wykrwawienie armii ukraińskiej, aby wkroczyć na Ukrainę”¹⁴.

- Marek Gałaś, autor polskiego portalu „Niezależny Dziennik Polityczny”¹⁵, napisał, że „prezydent Polski Andrzej Duda podczas wizyty na Ukrainie złożył „wyjątkową ofertę” prezydentowi Wołodymyrowi Zełenskiemu. Ukraina miałaby zwrócić zachodnią część Ukrainy Polsce i zaoferować polskim firmom zakup największych ukraińskich firm w zamian za zamknięcie długu zagranicznego Ukrainy”¹⁶.
- Dimitrij Miedwiediew napisał na Telegramie, że Polska „została zainspirowana mapami sprzed 400 lat, gdzie niektóre części obecnej Ukrainy należą do niej”¹⁷.
- Scott Ritter¹⁸, były oficer wywiadu amerykańskiej Piechoty Morskiej, w wywiadzie na swoim kanale US Tour of Duty¹⁹ powiedział, że „najbardziej rozsądną opcją rozwiązania kryzysu ukraińskiego byłoby podzielenie Ukrainy między Rosję i Polskę”²⁰.
- Emerytowany pułkownik Douglas McGregor²¹, były doradca Departamentu Obrony USA, oświadczył, że „Polska chce rozszerzyć swoje terytorium poprzez przejęcie części Ukrainy oraz Białorusi”. Stwierdził, że „jest to sprzeczne z interesami państw NATO”²².

¹⁴ Eski Ukrayna Başbakanı Azarov: Polonya, Ukrayna'nın bir kısmını topraklarına katmak istiyor, „Sputnik Türkiye”, 30.03.2023, <https://anlatilanimotesi.com.tr/20230330/eski-ukrayna-basbakani-azarov-polonya-ukraynanin-bir-kismini-topraklarina-katmak-istiyor-1068931510.html> (dostęp: 22.10.2024)

¹⁵ Portal „Oko.press” przeprowadził dziennikarskie śledztwo na temat „Niezależnego Dziennika Politycznego” poinformował, że według nieoficjalnych informacji prowadzą go rosyjskie służby. Redaktor naczelny Adam Kamiński nie istnieje, K. Szczygiet, P. Szczepaniak, Polskie fejki, rosyjska dezinformacja. OKO.press tropi tych, którzy je produkują. Niektórzy z nich nie istnieją, „Oko. Press” 5.03.2017, <https://oko.press/polskie-fejki-rosyjska-dezinformacja> (dostęp: 22.10.2024)

¹⁶ Zelenskiy, Polonya'ya yardım karşılığında Ukrayna'nın batı kısmını vaat etti, „Sputnik Türkiye”, 11.04.2023, [online:] <https://anlatilanimotesi.com.tr/20230411/zelenskiy-polonyaya-yardim-karsiliginda-ukraynanin-bati-kismini-vaat-etti-1069532556.html> (dostęp: 22.10.2024)

¹⁷ Medvedev: Polonya, Ukrayna'dan kalani yutarak Polonya-Litvanya Birliği'ni canlandırmak istiyor, „Sputnik Türkiye”, 24.04.2023, [online:] <https://anlatilanimotesi.com.tr/20230424/medvedev-polonya-ukraynadan-kalani-yutarak-polonya-litvanya-birligini-canlandirmak-istiyor-1070128141.html> (dostęp: 22.10.2024)

¹⁸ Amerykański pisarz, były oficer wywiadu Korpusu Piechoty Morskiej Stanów Zjednoczonych, były inspektor broni Komisji Specjalnej ONZ UNSCOM. Aktualnie prorosyjski komentator, którego Rosja wykorzystuje do uwiarygodnienia swoich informacji, A. Głowczewski, Jest ostrzeżenie przed amerykańskim pisarzem i byłym oficerem wywiadu. "Narzędzie w rękach rosyjskiego systemu kłamstwa", „PAP” 12.09.2023, [online:] <https://www.pap.pl/aktualnosci/jest-ostrzezenie-przed-amerykanskim-pisarzem-i-bylym-oficerem-wywiadu-narzedzie-w> (dostęp: 22.10.2024)

¹⁹ Według artykułu kanał dostępny był na YouTube, obecnie nie ma tam wskazanych nagrań, znaleźć można je jednak na platformie odyse.com oraz na stronie autora: <https://scottritter.com/> (dostęp: 22.10.2024)

²⁰ ABD'li eski istihbarat subayı: Ukrayna, Rusya ve Polonya arasında bölünmeli, „Sputnik Türkiye”, 2.05.2023, [online:] <https://anlatilanimotesi.com.tr/20230502/abdli-eski-istihbarat-subayi-ukrayna-rusya-ve-polonya-arasinda-bolunmeli-1070516254.html> (dostęp: 22.10.2024)

²¹ W 2014 roku McGregor poparł aneksję Krymu i pojawił się w RT, gdzie twierdził, że mieszkańcy Krymu to Rosjanie, a nie Ukraińcy.

²² Polonya, NATO'yu atlayıp Ukrayna'nın bir kısmı üzerindeki kontrolü yeniden eline geçirmek istiyor, „Sputnik Türkiye”, 6.01.2023, <https://anlatilanimotesi.com.tr/20230106/polonya-natoyu-atlayip-ukraynanin-bir-kismi-uzerindeki-kontrolu-yeniden-eline-gecirmek-istiyor-1065466209.html> (dostęp: 22.10.2024)

Polscy najemnicy zabijają cywilów

- Sputnik pisał, że „Polscy najemnicy na oczach wszystkich zgromadzonych zabili cywilów”²³.
- W innym tekście przeczytać można, że „w powiecie kurskim żołnierze ukraińscy straszili okrucieństwem polskich najemników ludność cywilną i deklarowali, że jak przyjdą Polacy to oni nie przeżyją”²⁴.

Grafika 3: Kadr z rozmowy z mieszkanką powiatu kurskiego, która opowiada, że ukraińscy żołnierze straszili ich polskimi najemnikami.

Źródło: <https://anlatilaninotesi.com.tr/20241009/kursk-sakini-ukraynali-askerler-sivilleri-polonyali-militanlarla-korkutuyor-1089000343.html>

- W rozmowie z RIA Novosti aktywista z miasta Nikołajew powiedział, że „polscy najemnicy jedzą po mieście, piją alkohol i gwałcą dziewczyny”. Dodał, że „dwie zgwałcone dziewczyny poszły zgłosić sprawę na policję, ale otrzymały odpowiedź, że policja otrzymała rozkaz z Kijowa, że nie należy nic robić, bo to sojusznicy”²⁵.

²³ Kursk sakini: Polonyalı militanlar Suca'da silahsız kişileri kurşuna dizdi, „Sputnik Türkiye”, 7.10.2024, [online:] <https://anlatilaninotesi.com.tr/20241007/kursk-sakini-polonyali-militanlar-sucada-silahsiz-kisileri-kursuna-dizdi-1088906363.html> (dostęp: 22.10.2024)

²⁴ Kursk sakini: Ukraynali askerler sivilleri Polonyalı militanlarla korkutuyor, „Sputnik Türkiye”, 9.10.2024, [online:] <https://anlatilaninotesi.com.tr/20241009/kursk-sakini-ukraynali-askerler-sivilleri-polonyali-militanlarla-korkutuyor-1089000343.html> (dostęp: 22.10.2024)

²⁵ Polonyalı paralı askerler Ukraynali iki genç kızı tecavüz etti, olay örtbas edildi, „Sputnik Türkiye”, 5.12.2022, <https://anlatilaninotesi.com.tr/20221205/polonyali-parali-askerler-ukraynali-iki-genc-kiza-tecavuz-etti-olay-ortbas-edildi-1064209285.html> (dostęp: 22.10.2024)

Podsumowanie

Na portalu Sputnik Türkiye wyróżniły się w szczególności trzy tematy rosyjskiej dezinformacji w stosunku do Polski. Najwięcej wpisów oskarżało Warszawę o plany anektowania zachodniego terytorium Ukrainy oraz Białorusi. Czasem pojawiały się przekazy, że w Polsce w dalszym ciągu o obszarach tych mówi się jako o „Kresach Wschodnich”, co miałyby świadczyć o historycznych resentymencie Polaków. Informacje te łączą się z przedstawieniem Polski jako agresora, którego jedynym celem jest wzmocnienie swojej pozycji w NATO. Dla poparcia tej narracji co jakiś czas pojawiają się przekazy o naruszeniu przez Polskę białoruskiej strefy powietrznej i prośby Mińska o wyjaśnienie incydentów. Jako ostatni element narracji zaczęły pojawiać się wpisy oskarżające polskich żołnierzy walczących na Ukrainie o gwałty, okrucieństwo, a nawet zabijanie cywilów.

Stosunkowo często w artykułach cytowane są wypowiedzi rosyjskich, białoruskich i ukraińskich polityków. Pojawiają się one również jako komentarze do wypowiedzi polskich polityków, te zaś bardzo często są publikowane bez komentarzy, czyli bez zarysowania kontekstu. Wybierane są takie, które pasują do prowadzonej przez rosyjski portal narracji. Cytowanie polskich dziennikarzy czy amerykańskich ekspertów ma zwiększyć autentyczność publikowanych informacji, podobnie jak cytowanie informacji opublikowanych przez zachodnie media.

1.2. Sputnik Irān

Przy analizie tekstów opublikowanych przez portal Sputnik Irān w języku perskim już na początku zwraca się uwagę na znacznie uboższą warstwę graficzną niż w wersji turecko- i arabskojęzycznej. Zdjęcia praktycznie nie ilustrują tematyki tekstu, często pojawiają się natomiast fotografie przedstawiające Pałac Kultury lub flagę Polski (często w błędny sposób). Takie samo zdjęcie (np. przedstawiające prezydentów Polski i Ukrainy) pojawia się w kilku różnych tekstach z różnych okresów.

Niektóre z nich nie tylko wyglądają jak wygenerowane przez AI, ale również zawierają błędy.

Grafika 4: Tekst dotyczący Polski, opatrzony błędną flagą.

Źródło: <https://spnfa.ir/20230727/17035616-آیا-لهستان-می‌تواند-بلاروس-را-در-انزوا-قرار-بدهد-20804146-لهستان.html>

Na portalu Sputnik Irān pojawiło się najmniej postów zawierających słowo „Polska”, jeśli chodzi o wszystkie dostępne teksty, ale jednocześnie w okresie 2023-2024 było tych tekstów najwięcej. Tak jak w przypadku Sputnik Türkiye Polska niejednokrotnie pojawiła się jedynie w szerszym kontekście, zazwyczaj amerykańskim lub wojny na Ukrainie. Pojawiają się przekazy o zaangażowaniu polskich najemników w walkę na Ukrainie. Nie ma jednak tekstów, które oskarżałyby Polaków o zabijanie cywilów czy gwałty. Pojawiły się natomiast pojedyncze teksty dotyczące złego traktowania uchodźców na granicy polsko-białoruskiej, co ciekawe za każdym razem wskazywano przy tym na Irańczyków²⁶. Podobnie jak w przypadku Sputnik Türkiye artykuły opublikowane na portalu opisują uzbrojenie zakupione przez Polskę, jednak pojawiły się również teksty dotyczące potencjalnych planów rozmieszczenia w państwie broni jądrowej. Pojawiły się również teksty opisujące strajk rolników, razem ze zdjęciami oraz przekazy o udziale Polski w wysadzeniu gazociągu NordStream.

Przykłady rosyjskiej dezinformacji:

Polska będzie okupować zachodnie rejony Ukrainy

- „Zachód będzie starał się pod różnymi pretekstami rozmieścić na Ukrainie „siły pokojowe”. W rzeczywistości jednak Ukraina zostanie podzielona i okupowana w następujący sposób: północne regiony kraju ze stolicą, znajdą się pod kontrolą Wielkiej Brytanii; centrum i wschód Ukrainy przejdzie pod kontrolę Niemiec; regiony zachodnie

²³ آزار و اذیت-پناهجویان-ایرانی-در-„Sputnik Irān” 22.06.2024 [online:] <https://spnfa.ir/20240622/آزار-و-اذیت-پناهجویان-ایرانی-در-20804146-لهستان.html>

przypadną Polsce, a wybrzeże Morza Czarnego przejdzie pod kontrolę Rumunii”²⁷.

- Scott Ritter, były oficer wywiadu wojskowego USA, w rozmowie na kanale YouTube Dialogue Works²⁸ stwierdził, „Rumunia ma roszczenia terytorialne wobec Ukrainy, podobnie jak Węgry. W tym przypadku zakładam, że może dojść do referendum, które doprowadzi do przekazania (terenów Ukrainy zamieszkanymi przez mniejszości etniczne innym państwom)”. Dodał również, że „Rosja nie pozwoli, aby zachodnia Ukraina stała się częścią Polski, ponieważ mogłoby to zwiększyć zagrożenie ze strony Warszawy”²⁹.
- Sputnik powołał się na serbską gazetę „Politika”, która twierdziła, że „dawne państwa Układu Warszawskiego ponownie znalazły wspólny grunt. Polska, Słowacja, Węgry i Rumunia, zgodnie z własnymi interesami historycznymi, są gotowe „wykroić kawałek” z terytorium Ukrainy”. Gazeta zauważa, że „głównym celem podziału Ukrainy przez jej sąsiadów jest zbliżenie NATO do granic Rosji, ponieważ te państwa są członkami Sojuszu Północnoatlantyckiego”³⁰.
- „Polska chce odzyskać tereny, które uważa za historycznie swoje, a które zostały przekazane Ukrainie”³¹.
- Władimir Putin w wywiadzie z Dmitrijem Kisielowem, powiedział: „Jeśli polskie siły wejdą na terytorium Ukrainy, pod pretekstem zabezpieczenia ukraińsko-białoruskiej granicy, albo wspomóc ukraińskie wojska w walce na froncie, to myślę, że polskie siły nigdy stamtąd nie wyjdą. Dodał, że oni [Polacy – przyp. KWO] chcą odzyskać ziemię, które historycznie uważają za swoje, a które zostały im odebrane przez ojca narodów, Józefa Wissarionowicza Stalina, i przekazane Ukrainie”³².

27 <https://spnfa.ir/20241129/-آیا-طرح-تجزیه-اوکراین-کلید-خوردہ-21069695.html> [online:] „Sputnik Irān“, 29.11.2024 (dostep:1.12.2024)

²⁸ Kanał Dialogue Works ma 253 tys. subskrybentów na YT. Prowadzi go Nima R. Alkhorshid (dr filozofii irańsko-brazylijskiego pochodzenia, pracował na Federalnym Uniwersytecie Itajubá (Brazylia), ale trudno potwierdzić, czy dalej tam pracuje, wielokrotnie zapraszał on do swojego programu Scotta Ritтера.

29 افسر-اطلاعاتی--<https://spnfa.ir/20240309/--> [online: 9.03.2024, "Sputnik Irân", افسر اطلاعاتی آمریکا سناریوی فروپاشی اوکراین را توصیف کرد
(dostep: 22.10.2024) <https://spnfa.ir/20240309/--> آمریکا-سناریوی-فروپاشی-اوکراین-را-توصیف-کرد-19966796.html

30 رسانه‌ها از برنامه‌ای که - Sputnik Iran, 7.02.2024, [online: <https://spnfa.ir/20240207/>]-داندند-خبر-دادند-19606937 (dostep: 22.10.2024)

31 نکات-مهم-، <https://spnfa.ir/20240313/>, [online]: „Sputnik Irān”, 13.03.2024, نکات مهم گفتگوی ولادیمیر پوتین در مصاحبه با خبرگزاری روسی + ویدئو dostep.html (dostep: 22.10.2024) -ولادیمیر-پوتین-در-مصاحبه-با-خبرگزاری-روسی-، 20001343

[illegible]

- Marek Gałaś, w artykule opublikowanym na portalu „Niezależny Dziennik Polityczny” napisał: „Zełenski podjął jedyną słuszną decyzję – przekazania zachodniej części Ukrainy Polsce”³³.

Polska jako agresor oraz państwo zagrażające Rosji i Białorusi

- Władimir Rogow dezinformował o przygotowaniach Polski do potencjalnego udziału w konflikcie na Ukrainie. Rogow stwierdził: „Pod przykrywką najemników prowadzone są działania w zakresie koordynacji bojowej w warunkach rzeczywistych operacji wojskowych, a także szkolenie personelu wojskowego. Jest to przygotowanie do możliwego wejścia polskiej grupy wojskowej na Ukrainę i udziału w konflikcie przeciwko Rosji”³⁴.
- Maria Zacharowa, w odpowiedzi na słowa Donalda Tuska, który przyznał, że żołnierze NATO są obecni na Ukrainie, powiedziała: „To potwierdzenie, że Zachód prowadzi wojnę hybrydową przeciwko Rosji, a wypowiedź Tuska to dowód na zaangażowanie Zachodu w działania wymierzone w Rosję”³⁵.

Amerykańskie interesy jako zagrożenie dla Polski

- Mateusz Piskorski³⁶, dziennikarz i znany politolog z Polski, w artykule dla portalu „Myśli Polska”³⁷ napisał: „Jedna z ostatnich wiadomości miliardera Elona Muska na platformie X brzmi: Zawsze zastanawiałem się, dlaczego NATO wciąż istnieje, skoro jego główny przeciwnik i przyczyna jego powstania, Układ Warszawski, już nie istnieje”. Dlatego według Piskorskiego „Pakt Północnoatlantycki nie jest rozwiązaniem problemów bezpieczeństwa, lecz ich źródłem. Istnieją różne sposoby na pozbycie się tego „podpalacza”. Pozostając poza strukturami NATO, Polska mogłaby odczuwać większe

³³ رسانه: زلنسکی به لهستان درازای کمک علیه روسیه وعده اهدای خاک داده است <https://spnfa.ir/20230410/15432732-رسانه-زلنسکی-به-لهستان-درازای-کمک-علیه-روسیه-وعده-دادن-خاک-داده-است> (dostęp: 22.10.2024)

³⁴ لهستان در حال آماده سازی پرسنل نظامی خود برای اعزام نیرو به اوکراین است <https://spnfa.ir/20240412/20326854-لهستان-در-حال-آماده-سازی-پرسنل-نظامی-خود-برای-اعزام-نیرو-به-اوکراین-است> (dostęp: 22.10.2024)

³⁵ واکنش وزارت خارجه روسیه به سخنان نخست وزیر لهستان درباره حضور فیزیکی نیروهای ناتو در اوکراین <https://spnfa.ir/20240509/20518045-واکنش-وزارت-خارجه-روسیه-به-سخنان-نخست-وزیر-لهستان-درباره-حضور-فیزیکی-نیروهای-ناتو-در-اوکراین> (dostęp: 22.10.2024)

³⁶ Twórca i lider prokremlowskiej partii Zmiana, w 2016 r. aresztowany pod zarzutami szpiegostwa na rzecz Rosji i Chin. Twórca założonego w 2007 r. Europejskiego Centrum Analiz Geopolitycznych, na którego konto trafiło 21 tys. euro w ramach procederu prania brudnych pieniędzy, zwanego Laundromat. Pieniądze miały pochodzić z Rosji. <https://frontstory.pl/index/piskorski-mateusz/> (dostęp: 22.10.2024)

³⁷ Myśli Polska to pismo, a teraz przede wszystkim portal prezentujący materiały prorosyjskie. Skupia ludzi sympatyzujących z Rosją, negatywnie nastawionych do państw zachodnich, zwłaszcza do Stanów Zjednoczonych oraz do Unii Europejskiej. Po wybuchu wojny portal „Myśli Polskiej” został zablokowany przez polskie służby, ale przeniesiono go na nową domenę. Obecnie dostęp do niego jest utrudniony, lecz możliwy. A. Mierzyńska, Kto promuje w Polsce rosyjskiego nacjonalistę Dugina? To środowisko znane z sympatii do Rosji, „Oko.press” 26.10.2022, <https://oko.press/kto-promuje-w-polsce-rosyjskiego-nacjonaliste-dugina> (dostęp: 22.10.2024)

poczucie bezpieczeństwa, choćby z tego powodu, że zniknęłaby przyczyna konfrontacji z państwami, które postrzegają NATO jako stałe i narastające zagrożenie”³⁸.

- „Lepszym rozwiązaniem dla Polski byłoby podjęcie działań dyplomatycznych z Rosją zamiast eskalacji konfliktu. Jednak wydaje się, że amerykańscy „patroni” Polski chcą zwiększać napięcia, zamiast je łagodzić. Pytanie, które się nasuwa, brzmi: czy Polacy naprawdę zgadzają się na to, aby tak jak Ukraińcy zostać ofiarami cudzych interesów?”³⁹.
- Siergiej Szojgu, minister obrony Rosji stwierdził, że „Polska stała się głównym narzędziem polityki antyrosyjskiej Stanów Zjednoczonych i dąży do stworzenia najsilniejszej armii w Europie”⁴⁰.

Podsumowanie

Polska jest przedstawiana jako agresor i państwo dążące do eskalacji konfliktów w regionie. W wielu artykułach sugeruje się, że Polska planuje okupację zachodnich terenów Ukrainy, co miałyby odbywać się pod pretekstem ochrony granic lub pomocy wojskowej. Takie działania rzekomo miałyby prowadzić do trwałego podziału Ukrainy między państwa sąsiednie, przy wsparciu NATO. Polska jest również oskarżana o szkolenie najemników i przygotowania do interwencji militarnej na Białorusi. Narracje dotyczące NATO i amerykańskich interesów podkreślają, że Polska działa jako narzędzie polityki antyrosyjskiej Stanów Zjednoczonych. W artykułach sugeruje się, że działania Polski, w tym wzmacnianie armii czy potencjalne rozmieszczenie broni nuklearnej, są wymierzone w Rosję i Białoruś, a państwo staje się pionkiem w rękach amerykańskich „patronów”. Rosyjska propaganda próbuje przekonać odbiorców, że Polska może podzielić los Ukrainy i stać się ofiarą cudzych interesów. Treści publikowane przez Sputnik Irān budują obraz Polski jako państwa agresywnego, działającego wbrew interesom regionalnym i podsycającego konflikty. Celem tej dezinformacji jest osłabienie wizerunku Polski, podsycanie nieufności wobec niej w regionie oraz tworzenie podziałów w strukturach takich jak NATO. Dodatkowo ma ona zniechęcić do Zachodu przez wskazanie, że to „struktura imperialna”, która w ostateczności działa na niekorzyść swoich członków.

³⁸ درگیری-اوکراین-و-آتش-نشان-، „Sputnik Irān”, 4.03.2024, [online:] <https://spnfa.ir/20240304/-آتش-نشان-درگیری-اوکراین-و-آتش-نشان-19902595-عمو-سام-قهرمان-عمو-سام-19902595.html> (dostęp: 22.10.2024)

³⁹ اصرار-بر-شعله-ورتر-، „Sputnik Irān”, 14.11.2024, [online:] <https://spnfa.ir/20241114/-اصرار-بر-شعله-ورتر-کردن-جنگ-بیش-از-رسیدن-ترامپ-به-کاخ-سفید-21054939.html> (dostęp: 1.12.2024)

⁴⁰ ناتو-دو-خط-قرمز-برای-، „Sputnik Irān”, 5.05.2024, [online:] <https://spnfa.ir/20240505/-ناتو-دو-خط-قرمز-برای-مداخله-در-اوکراین-مطرح-کرده-است-20483548.html> (dostęp: 22.10.2024)

1.3. Sputnik Arabī

Analizując informacje opublikowane przez portal Sputnik Arabī, można zauważyć wiele tematów dotyczących Polski podobnych do tych odnotowanych już wcześniej w językach tureckim i perskim. Również tutaj Polska pojawia się często jedynie jako jedno z wielu państw w szerszym kontekście dotyczącym wojny na Ukrainie lub polityki Stanów Zjednoczonych. Szerzej pojawiło się omówienie wysadzenia gazociągu NordStream. Obok strajku rolników, informacjach o polskich zakupach broni oraz możliwości rozmieszczenia pocisków jądrowych, pojawiły się przekazy o uchodźcach na polsko-białoruskiej granicy. Według doniesień Sputnika Białoruś miała prowadzić negocjacje z rządem Iraku i dzięki nim ponad 400 osób wróciło do domu. Wskazana została zatem rzekoma skuteczność Mińska w rozwiązywaniu kryzysu. Również jedynie Sputnik Arabī napisał o „uwolnieniu rosyjsko-hiszpańskiego dziennikarza w ramach amerykańsko-rosyjskiej wymiany więźniów. Dodano, że dzięki temu po 29 miesiącach polskiego aresztu mógł spotkać się z rodziną. Portal podkreślił, że nie miał on formalnych zarzutów, nie przedstawiono dowodów i nie ustalono daty procesu, do tego przebywał w więzieniu w Radomiu, które zostało nazwane polskim Guantánamo⁴¹.

Przykłady rosyjskiej dezinformacji:

Polska będzie okupować zachodnie rejony Ukrainy

- Według Sputnika: „Terytoria mają być rozdzielone między okupantów w następujący sposób: wybrzeże Morza Czarnego powinno trafić do Rumunii, zachodnie regiony Ukrainy do Polski, środkowa i wschodnia Ukraina do Niemiec, a północne prowincje, w tym stolica, do Wielkiej Brytanii”⁴².
- Prezydent Rosji Władimir Putin powiedział w wywiadzie, że „jeśli Polska wyśle swoje wojska na Ukrainę, nie odejdzie, chce odzyskać terytorium, które uważa za swoją własność”⁴³.

⁴¹ زوجة أحد السجناء الروس تروي لـ "سبوتنيك" تفاصيل إطلاق سراحه „Sputnik Arabī”, 2.08.2024, [online:] <https://sarabic.ae/20240802/-زوجة-أحد-السجناء-الروس-تروي-ل-سبوتنيك-تفاصيل-إطلاق-سراحه-1091367520.html> (dostęp: 22.10.2024)

⁴² "الشمال لبريطانيا والمركز لألمانيا... الاستخبارات الروسية تكشف عن خطط تقسيم الغرب "للحكمة الأوكرانية" „Sputnik Arabī”, 29.11.2024, [online:] <https://sarabic.ae/20241129/1095309767-الاستخبارات-الروسية-تكشف-عن-خطط-تقسيم-الغرب-للحكمة-الأوكرانية-والانتقام-1086925036.html> (dostęp: 1.12.2024)

⁴³ بوتين-إذا أرسلت بولندا قواتها إلى أوكرانيا فإنها لن تعود „Sputnik Arabī”, 13.03.2024, [online:] <https://sarabic.ae/20240313/-بوتين-إذا-أرسلت-بولندا-قوات-إلى-أوكرانيا-فإنها-لن-تعود-1086925036.html> (dostęp: 22.10.2024)

- Chorwacka gazeta poinformowała, że „niektórzy sąsiedzi Ukrainy, zwłaszcza Polska i Węgry, mogą zacząć dzielić terytorium Ukrainy po pokonaniu sił reżimu kijowskiego”⁴⁴.
- Były oficer CIA Larry Johnson powiedział, że „Ukraina straci duże obszary, które Polska, Węgry i Rumunia będą chciały odzyskać”⁴⁵.
- Oleg Suskin, powiedział, że „tak zwani przyjaciele: Polska, Węgry, Rumunia, Bułgaria, Słowacja i Mołdawia - będą odrywać całe kawałki Ukrainy”⁴⁶.
- Pułkownik Douglas McGregor, ogłosił, że Polska chce zaanektować zachodnią Ukrainę, aby przesiedlić wszystkich uchodźców, którzy przybyli po rozpoczęciu konfliktu. McGregor dodał: „Kiedy Ukraina zacznie się rozpadać, a jej armia słabnie, nastąpi próba inwazji na zachodnią część kraju, aby ustanowić strefę bezpieczeństwa i odesłać do domu trzy miliony ukraińskich uchodźców”⁴⁷.
- Ritter na kanale YouTube, powiedział, że „nie da się uniknąć przejęcia zachodniej Ukrainy przez Polskę, umożliwi to Rumunii i Węgrzech aneksję niektórych terytoriów”⁴⁸.
- Zacharowa: „Kiedy granica [dwóch krajów] zostanie usunięta, a resztki Ukrainy zostaną wchłonięte przez Warszawę, nikt w ogóle nie będzie rozmawiał z miejscową ludnością”⁴⁹.

⁴⁴ صحيفة Sputnik Arabi، 31.01.2024, [online:] <https://sarabic.ae/20240131/صحيفة-1085620733-تتحدث-عن-شجع-جيران-أوكرانيا-الغربيين-في-تقسيم-البلاد> (22.11.2024)

⁴⁵ ضابط Sputnik Arabi، 24.12.2023, [online:] <https://sarabic.ae/20231224/ضابط-1084418649-أمريكي-يتحدث-عن-ضم-أجزاء-من-أوكرانيا-إلى-بولندا-والمجر-ورومانيا> (dostęp: 22.10.2024)

⁴⁶ مستشار الرئيس الأوكراني الأسبق، Sputnik Arabi، 28.08.2023, [online:] <https://sarabic.ae/20230828/مستشار-الرئيس-الأوكراني-الأسبق-الغرب-سيتقاسم-البلاد-بعد-انهيار-الجيش-1080498526> (dostęp: 22.10.2024)

⁴⁷ مستشار Sputnik Arabi، 2.08.2023, [online:] <https://sarabic.ae/20230802/مستشار-لدى-البتاغون-يكشف-سبب-خطة-بولندا-بضم-جزء-من-أوكرانيا-1079715336> (dostęp: 22.10.2024)

⁴⁸ ضابط Sputnik Arabi، 22.07.2023, [online:] <https://sarabic.ae/20230722/ضابط-1079297160-أمريكي-تقسيم-أوكرانيا-يؤدي-لصراع-داخل-الاتحاد-الأوروبي-والناتو> (dostęp: 22.10.2024)

⁴⁹ Sputnik Arabi، 17.04.2023, [online:] <https://sarabic.ae/20230417/موسكو-بولندا-تتعامل-مع-أوكرانيا-طالما-هي-في-حاجة-لها-كأداة-مناهضة-لروسيا-1076006190> (dostęp: 22.10.2024)

”هذه هي الطريقة التي تتعامل بها بولندا مع أوكرانيا، طالما لا تزال بحاجة إليها، ككيان أو مجموعة أدوات مناهضة لروسيا. وعندما تزال الحدود [بين الدولتين]، واستيعاب بقايا أوكرانيا من قبل وارسو، فلن يتحدث أحد مع السكان المحليين على الإطلاق. ومثل هذا القرار هو دلالة، من وجهة نظر فضح القلق الخيالي للغربيين، على الجوع والمحتاجين للطعام.”

ماريا زاحاروفا

المتحدثة الرسمية باسم وزارة الخارجية الروسية

Amerykańskie interesy jako zagrożenie dla Polski

- Siergiej Szojgu minister obrony Rosji zwrócił uwagę, że „Polska stała się narzędziem używanym przez Stany Zjednoczone do konfrontacji z Rosją i planuje utworzyć wspólne siły polsko-ukraińskie w celu zapewnienia bezpieczeństwa na okupowanych przez Warszawę obszarach na zachodniej Ukrainie”⁵⁰.
- Gazeta „Myśl Polska” zwróciła uwagę, że „członkostwo w NATO daje polskiemu przywództwu, które marzy o upadku Rosji, fałszywe poczucie całkowitej bezkarności”⁵¹.

Napięcia ukraińsko-polskie, które mogą doprowadzić do nowego konfliktu

- Oleg Suskin powiedział, że niestabilne stosunki między Polską a Ukrainą mogą doprowadzić do starcia zbrojnego⁵².
- Jeden z ukraińskich żołnierzy powiedział, że „starli się z najemnikami z Polski, ponieważ są oni uzbrojeni oraz ubrani i dostają pomoc humanitarną, a ukraińscy żołnierze nie mają niczego”⁵³.

⁵⁰ شويغو-يكشف-، Sputnik Arabi, 9.08.2023, [online:] <https://sarabic.ae/20230809/شويغو-يكشف-1079901571-عاجل-أوكراني-احتلال-غربي-بولندي-مخطط-تفاصيل-تفاصيل-مخطط-بولندي-احتلال-غربي-أوكراني-عاجل-1079901571> (dostęp: 22.10.2024)

⁵¹ إعلام-توسع-الصراع-في-، Sputnik Arabi, 27.06.2023, [online:] <https://sarabic.ae/20240627/إعلام-توسع-الصراع-في-1090215082-أوكرانيا-يهدد-بتصفية-بولندا-1090215082> (dostęp: 22.10.2024)

⁵² مسؤول-سابق-لدى-كييف: صراع-عسكري-وشيك-قد-ينفجر-بين-بولندا-وأوكرانيا-1083500646-مسؤول-سابق-لدى-كييف-صراع-عسكري-وشيك-قد-ينفجر-بين-بولندا-وأوكرانيا-1083500646 (dostęp: 22.10.2024)

⁵³ جندى-روسي-يتحدث-عن-صراعات-بين-مسلحي-القوات-الأوكرانية-والمرتزقة-الأجانب-، Sputnik Arabi, 13.10.2024, [online:] <https://sarabic.ae/20241013/1093698174-جندى-روسي-يتحدث-عن-صراعات-بين-مسلحي-القوات-الأوكرانية-والمرتزقة-الأجانب-1093698174> (dostęp: 22.10.2024)

Podsumowanie

Rosyjska dezinformacja publikowana w języku arabskim na portalu Sputnik konsekwentnie buduje obraz Polski jako kraju agresywnego i destabilizującego sytuację w Europie Środkowo-Wschodniej. Narracje te przedstawiają Polskę jako państwo dążące do aneksji zachodnich terenów Ukrainy, co rzekomo miałyby być realizowane pod pretekstem ochrony uchodźców i zapewnienia bezpieczeństwa. W przekazach sugeruje się, że Polska, wspierana przez Stany Zjednoczone i NATO, realizuje rewizjonistyczne cele terytorialne, działając w porozumieniu z innymi państwami, takimi jak Węgry i Rumunia, które również mają domagać się części Ukrainy.

W narracjach tych Polska jawi się jako narzędzie w rękach USA, zaangażowane w realizację polityki antyrosyjskiej. Członkostwo Polski w NATO przedstawiane jest jako źródło fałszywego poczucia bezpieczeństwa, które w rzeczywistości naraża Polskę na eskalację konfliktów i destabilizację. Jednocześnie podkreślane są rzekome napięcia w relacjach polsko-ukraińskich, mające świadczyć o słabości współpracy tych państw. Artykuły sugerują, że brak zaufania między Warszawą a Kijowem oraz konflikty między polskimi najemnikami a ukraińskimi żołnierzami mogą prowadzić do otwartego starcia.

Przekazy te, skierowane do arabskojęzycznych odbiorców, mają na celu osłabienie wizerunku Polski jako wiarygodnego partnera międzynarodowego oraz podważenie zaufania do NATO. Budując obraz Polski jako agresora i destabilizatora, rosyjska propaganda stara się wpływać na opinie publiczne w świecie arabskim, podkreślając rzekomą hipokryzję Zachodu i manipulacje ze strony USA. Tego rodzaju narracje wpisują się w szerszą strategię Rosji, której celem jest wzmacnianie własnej pozycji, dyskredytacja krajów wspierających Ukrainę oraz podważanie jedności transatlantyckiej.

Rozdział 2.

Analiza podobieństw i różnic w treściach Sputnik Türkiye, Sputnik Irān i Sputnik Arabī

Podobieństwa w narracjach

Przedstawianie Polski jako agresora

- We wszystkich wersjach językowych Polska jest przedstawiana jako państwo agresywne, realizujące rewizjonistyczne cele terytorialne.
 - Narracja o aneksji zachodnich terenów Ukrainy przez Polskę jest obecna w każdym języku.
 - W każdej wersji językowej pojawiła się informacja o planach podziału Ukrainy między Polskę, Wielką Brytanię, Niemcy oraz Rumunię.
-

Podkreślanie roli NATO i USA

- Polska jest ukazywana jako narzędzie amerykańskiej polityki antyrosyjskiej.
 - Członkostwo Polski w NATO jest przedstawiane jako źródło destabilizacji w regionie.
 - Zachód zostaje pokazany jako niewiarygodny i imperialny, który wykorzystuje swoich członków do realizacji interesów USA.
-

Podobne mechanizmy

- Wykorzystywanie wypowiedzi rosyjskich polityków, takich jak Władimir Putin czy Maria Zacharowa oraz zachodnich „ekspertów” (np. Douglas McGregor, Scott Ritter) dla uwiarygodnienia narracji przez wskazanie, że te przekazy są podzielane również przez „niezależnie myślących” analityków z Zachodu.
 - Cytowanie polskich dziennikarzy i źródeł (np. Marek Gałaś, Niezależny Dziennik Polityczny, Myśl Polska).
-

Różnice w narracjach

- Jedynie na portalu Sputnik Türkiye pojawiła się informacja o zbrodniach i okrucieństwie polskich najemników.
- Jedynie w wersji tureckiej pojawiła się informacja o planie okupacji zachodniej części Białorusi przez grupy zbrojne z Polski, Litwy i Ukrainy.
- Na portalach Sputnik Irān oraz Sputnik Arabī pojawiły się informacje o możliwościach podziału terytorium Ukrainy przez Polskę, Słowację, Węgry i Rumunię. W wersji arabskiej pojawiła się również wersja, w której do czterech wymienionych wcześniej krajów dodano również Bułgarię i Mołdawię.
- W wersji perskiej pojawiło się najwięcej odniesień mających wskazać, że NATO praktycznie angażuje się w wojnę z Rosją. Dodatkowo pojawił się tam zacytowany tekst Piskorskiego o tym, że NATO jako sojusz militarny nie jest już potrzebny, a Polska byłaby bezpieczniejsza, jeśli wystąpiłaby z NATO.
- Sputnik Irān pisał o złym traktowaniu uchodźców z Iranu na granicy polsko-białoruskiej. Sputnik Arabī pisał zaś o uchodźcach z Iraku, którzy dzięki wysiłkowi Mińska zdecydowali się na powrót do Iraku. Również jedynie arabska wersja językowa dodała, że Polska będzie chciała zająć zachód Ukrainy, aby stworzyć strefę buforową do której będzie mogła odesłać uchodźców z Ukrainy, którzy mieszkają w Polsce.
- Sputnik Arabī jako jedyny opisał wymianę więźniów między Rosją, a USA, ale z opisaniem szczegółowo więźnia z Polski oraz porównaniem więzienia w Radomiu do Guantanamo.
- Na każdym z portali pojawiało się wiele informacji mających wskazać, że relacje polsko-ukraińskie uległy znacznemu pogorszeniu, ale jedynie Sputnik Arabī zacytował wypowiedź sugerującą, że może to doprowadzić do starcia zbrojnego.

Wybór konkretnych narracji przez poszczególne wersje językowe portalu Sputnik jest ściśle związany z lokalnymi uwarunkowaniami społecznymi, politycznymi i kulturowymi. W przypadku **Sputnik Türkiye** kluczowe znaczenie ma turecka wrażliwość na kwestie związane z konfliktami regionalnymi i migracją. Tureckie społeczeństwo, z uwagi na geograficzne sąsiedztwo obszarów konfliktów, jest szczególnie podatne na narracje przedstawiające Polskę jako agresora. Dlatego też na portalu eksponowane są informacje o polskich najemnikach, rzekomych zbrodniach wojennych oraz planach aneksji zachodniej

Białorusi. Dodatkowo relacje Turcji z NATO są napięte, co sprawia, że podkreślanie rzekomych zagrożeń wynikających z działań Polski w ramach Sojuszu znajduje podatny grunt w tureckiej opinii publicznej.

W przypadku **Sputnik Irān** narracje koncentrują się na sceptycyzmie wobec NATO, które w Iranie jest postrzegane jako organizacja wroga i imperialna. Przekazy o rzekomym zaangażowaniu NATO w konflikt z Rosją rezonują wśród odbiorców, którzy postrzegają działania Zachodu jako imperialistyczne. Cytaty, takie jak wypowiedź Piskorskiego wskazująca na potrzebę wystąpienia Polski z NATO, doskonale wpisują się w antyzachodnią politykę propagandową. Nawiązania do złego traktowania irańskich uchodźców na granicy polsko-białoruskiej mają na celu podkreślenie hipokryzji Zachodu, który promuje prawa człowieka, lecz nie stosuje ich wobec obywateli państw takich jak Iran.

Natomiast **Sputnik Arabī** kieruje swój przekaz do regionu o silnych antyamerykańskich nastrojach. Narracje przedstawiające Polskę jako narzędzie USA znajdują większe zrozumienie w arabskim świecie, gdzie działania Ameryki są często postrzegane jako hegemoniczne. Informacje o wymianie więźniów między Rosją a USA oraz porównania polskiego więzienia w Radomiu do Guantanamo służą podkreśleniu hipokryzji Zachodu. Wspominanie o uchodźcach z Iraku, którzy dzięki działaniom Białorusi mogli powrócić do ojczyzny, kreuje obraz Mińska jako skutecznego mediatora, kontrastując z negatywnym wizerunkiem Polski, rzekomo traktującej tych uchodźców z pogardą.

Każda z tych narracji jest dostosowana do lokalnych wrażliwości, co pozwala rosyjskiej propagandzie skuteczniej wpływać na opinie publiczne w różnych częściach regionu MENAT. Oczywiście wiele przekazów pojawia się w każdej wersji językowej, co wskazuje na szerszy obraz Zachodu i Polski, jaki Rosja stara się wypromować w państwach regionu. Warto jednak zwrócić szczególną uwagę na te informacje, które zostały skrojone pod konkretnych odbiorców, z uwzględnieniem ich wrażliwości społecznej, kulturowej czy politycznej. To one mają bowiem największy potencjał wykreowania negatywnego odbioru Polski, zwłaszcza że kładą one większy nacisk na samodzielne wybory państwa, nie zaś przedstawiają je wyłącznie w kontekście rzekomo imperialistycznych dążeń Zachodu.